

BEDŐ

ALBERT.

Nyílt levél

háza

fakeros-

kedésünk

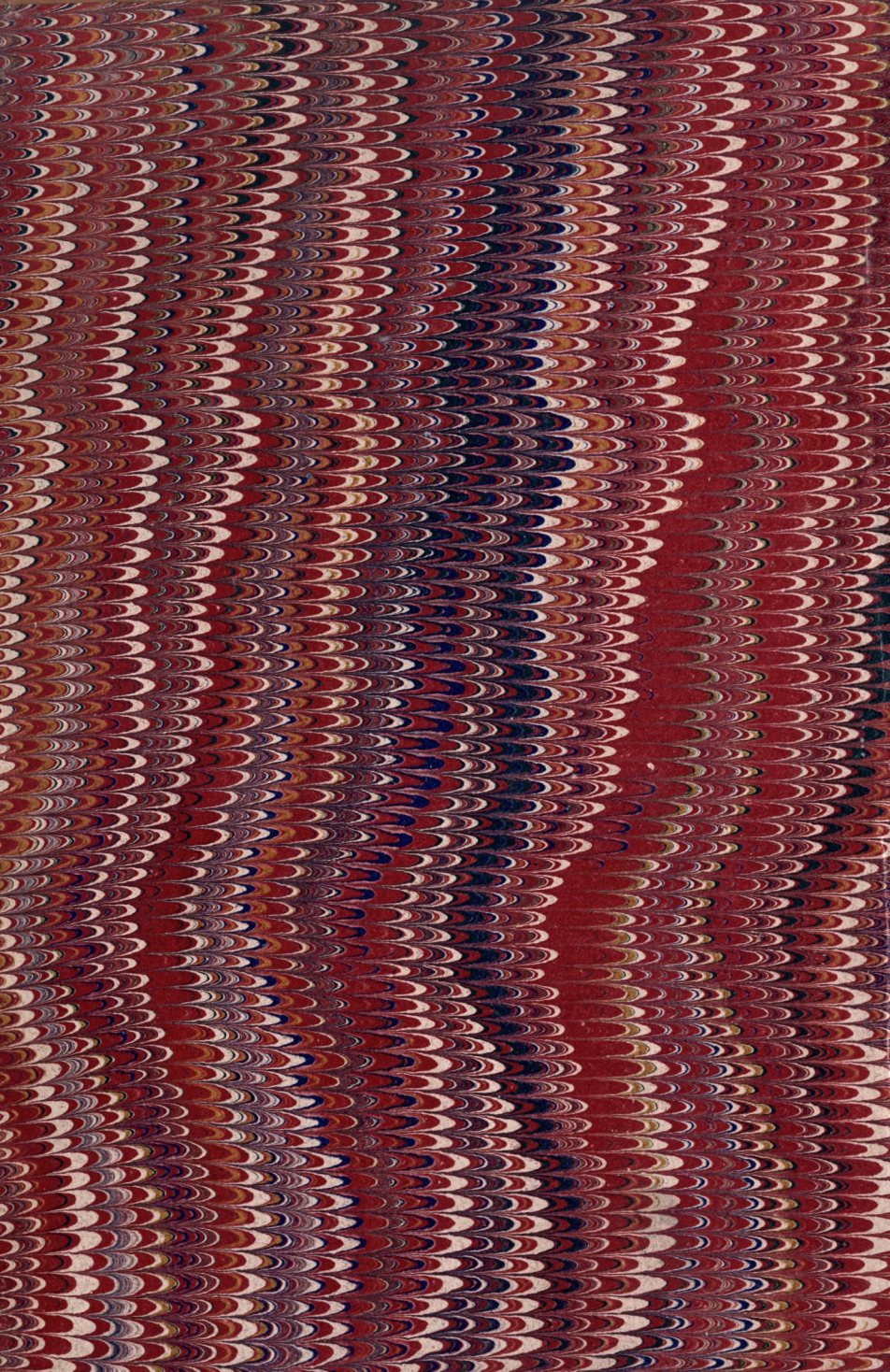
érdekeiben.

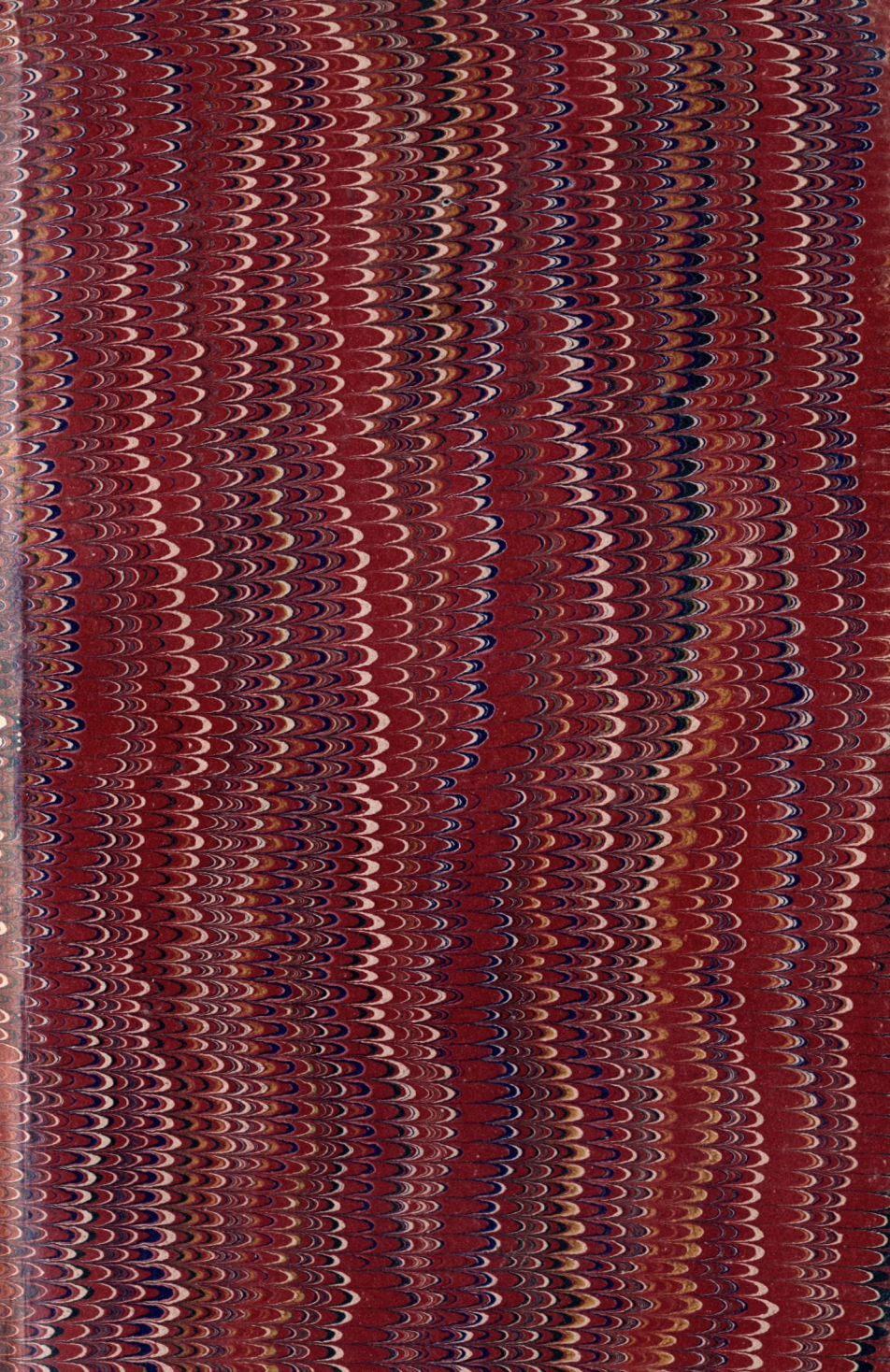
DK

131

*Írta: Lengyel az "Erdészeti Lapok" 1891. évi
folyóiratából*

OEE Könyvtár
Áll. EII. 2018

D. k. 2.

Nyilt levél

hazai

fakereskedésünk érdekében.

A magyar földbirtok egyik elsőrendű jövedelmi ágát az erdők képezik.

Erdőgazdaságunk belterjesebb fejlődésének ujabban tapasztalható jelei, s azon feladat, melyre Magyarország erdőipara úgy a bel- mint a külföldi fapiaczokon, nevezetesen Európa déli részén, Éjszak-Németországban s ezeken kívül keleten is hivatva van, hathatós intéssel figyelmeztetnek minket arra, hogy ne csak a lehető legjobb minőségű és legkeresettebb fa termelésére gondoljunk, hanem arra is, hogy fakereskedésünk tényleges viszonyait egymással minél jobban megismertessük.

A kereskedési forgalomba jövő faárak termelésének és szállításának az anyag természete által, illetőleg nehéz súlyánál fogva, megkívánt lehető jutányos eszközlése egyik alapfeltételét képezi fakereskedésünk kedvezőbb fejlődésének. Az e téren felmerülő nehézségek elhárítására a fának mind eladója, mind vevője, vagy együttesen vagy külön, de minden esetben közreműködnek; szakembereink pedig a gondjaira bizott erdőket az előbb érintett két főirányban, különösen a közelebbi pár évtized alatt, behatóan tanulmányozzák s a helyi érdekek által kívánt teendőket nem mulasztván el, különálló és egy-

mástól független munkásságuk által is az általános feladat közös megoldására törekednek.

A mi pedig a fának az erdők kerületén kívül való szállítását illeti, az e tekintetben felmerülő és az egész országra kihatóan mielőbb megoldandó főbb kívánságnak röviden abban adhatunk kifejezést, hogy a faanyagok vasuti szállítási díjának tetemes alábbszállítása szükséges.

Az olcsó termelés és könnyű elszállítás igényein kívül azonban van még egy másik igen természetes és nem kevésbé nélkülözhetlen kellék arra, hogy úgy a termelésre, mint a szállításra szükséges tőkebefektetés az illetők részéről a létező faértékesítési viszonyok által kiszabott határig terjedhessen, s hogy ennek szemmeltartása mellett a birtokos azon jövedelmet nyerhessé, melyet számára az általános kereskedelmi tényezők adhatnak.

E kellék a bel- és külföldön fennálló faárak ismerete.

Ki csak azon helyi faárakat ismeri, melyek saját tűzhe-lye körül állanak, soha sem lesz képes fáját oly áron eladni, milyent számára azon fapiaczkok ára adna, melyek pontjáig az eladandó fatömeg az elszállítás árát elviselheti.

Ha valami e világon az enyém és tiéd között forog, az valójában a kereskedelem, s kissé közelebről fontolgatva, senki sem kívánhatja, hogy a tőlem vásárló kereskedő nekem igazán megmondja azon értékesítési árt, melylyel fát az általa kiszemelt piacon eladhatja. Múlhatlanul szükséges tehát, hogy teljesen ismerjem mindazon piaczkok hiteles faárait, melyeken a nálam termelt faáru értékesíthető, hogy így az eladásnál egészen tájékozva lehessen és természetszerű árakat kívánhassak.

Ha ismerőseink körében, vagy akármely nevezetesebb hazai város piacán hiteles faárak után tudakozódunk, hamar kell azon meggyőződésre jutnunk, hogy ilyeneket nem nagy számmal lehet kitudni, s ezeket is legtöbbször csak azon esetben nyerjük, ha személyes ismerettségünk által férhetünk a forráshoz.

Fakereskedésünk legértékesebb részét az épület-, mű- és szerszámfa képezi, miután a fa ily alakba öntve képes a szállítással járó terheket leginkább elviselni.

Igy például míg egy köbláb fenyőfa tövön 10—15 krral adható el, addig ugyanezen fa egy-köblábja deszkává feldolgozva már 30—40 kron értékesíthető.

De kérдем erdőbirtokosainkat, hogy ha egyik vagy másik fapiaczon valamikor tudomást akartak szerezni ezen fák áráiról, hány esetben juthattak adatokhoz és éppen megbízhatókhoz? — bizony tíz eset közül alig egyszer. A külföldi, vagy az ezekkel közvetlen összeköttetésben álló piacok faárait pedig eladóink vagy éppen nem ismerik, vagy csupán csak gyanítják.

Alkalmunk volt hazánk főbb fapiaczain megfordulni, s tapasztalatból kell bevallanunk, hogy kivéve azon pár helyet, hol a fakereskedés kulcsát az árakat nyíltan közlő kincstár tartja kezében, sokszor sehogysem, némelykor pedig csak nagy nehezen, s nem egyszer feltételes combinatív számítások segítségével szerezhettünk tájékozást az épületi és szerszámfa-árakról.

Hogy a kereskedelmi áruk s így a fának értékesítése is, minden fokozaton illetőleg kézen át, a fennálló tényleges értékviszonyokhoz képest történjék, ezt nemcsak az illetők magánérdeke, de a kereskedelem hitelesebb állása, helyes irányu fejlődése s ebben a közügy érdeke kívánja.

Ki felelhetne pedig nekünk azzal, hogy nálunk úgy a birtokosok, mint a vevők és a kereskedelmi ügyek szolgálatában álló hivatali közegek részéről teljesítenék, azon az ügy és ennek értékéhez mérve igenis csekélynek mondható teendő, melynek követése mellett, fakereskedésünk állapotáról koronként és hazánk minden részéből, a nélkül, hogy az egyesek erejét súlyosan terhelő költséges utántudakozódásokat tennénk, tudomást nyerhetnénk.

Mi azt mondjuk: senki!

És a külföldi fapiaczok? Ezekről évek végével kapunk valami tudósítást, midőn már régen túlélte magát az, a mit abban elmondanak.

A fakereskedés tényleges állapotának ismerete Magyarországon az eladó és fogyasztó közönség legnagyobb része előtt ez idő szerint terra incognita, vagy legalább is véka alá rejtett gyertya!

Avagy mit jelenthetne egyebet az, hogy 30—40000 frtra becsült és 1—2°/_o felülfizetéssel megvett erdőállományokat, az első vásárló, a nélkül, hogy egy kis erdei szemlénél és a szerződés megiratásánál egyebet is tenne, 60—80000 frtért ad el, hogy még e második vásárló is ugyanez erdő után 2—3 havi üzér fáradság mellett a 20—30000 frt nyereséget mosolyogva dugja zsebre, s a tényleges kihasználás után nyerhető valódi jövedelmet még ő is egy harmadik vállalkozónak engedi át. És végül, hogy olyan erdőket, melyeknek holdja 100—200 frtot ér, a birtokos, ama hitben, hogy igen jó vásárt csinál, 10—15 frtért veszteget el.

Ha a fa- és erdőterményárak országos megismertetésének útjában oly akadályok állanak, melyek legyőzésére rendkívüli költség és munka kellene, akkor még tudnók érteni, hogy illető körökben eddig miért nem tették meg az e részben szükséges lépéseket. Ily akadályok azonban nincsenek s az egésznek inkább csak annak tulajdonítjuk, hogy azon közigazgatási tisztviselők, kiknek feladatához tartoznék a faárak jegyeztetése, nyilvántartása és nyilvánosságra hozatala, ezt általában véve sokkal jelentéktelenebbnek hívják, hogysesem arra a megérdemelt behatóbb figyelmet fordítsák. Másfelől pedig az is, hogy különösen a tömegesebb mennyiségű erdőtermények eladóinak és vevőinek száma, aránylag más kereskedési tárgyakéhoz csekély, miután a fát inkább a nagyobb földbirtokos termeli, s bár e termény minden háztartás-

nak lényeges fogyasztási czikke is, mégis az őstermelőtől ritkábban jut közvetlenül a fogyasztó kezébe.

Ákármin legyen egyébiránt a dolog, általánosan beismert tény az, hogy elmúltak az idők, melyekben saját zsirunkban úgy is jól megélheténk, ha szomszédunk termelésével, terményei minőségével és a birtokunkra vonatkozó értékesítési viszonyokkal mit se törődtünk; eljött pedig azon kor, melyben bárminő térre terjedő tevékenységünk iránytűjét, úgy magunk mint a társadalom irányában, a reánk és céljainkra kiható összes tényleges viszonyoknak minél részletesebb ismerete vezetheti.

Erdészeti körünkben, erdőgazdasági érdekeink kellő megőrizhetése és emelése szempontjából egyik sürgős és késedelmezés nélkül teljesítendő feladatnak találjuk, hogy hazánk valamennyi fapiaczának árai pontosan jegyeztessenek, s az erre hivatott közegek által időnként nyilvánosságra hozassanak. Indokoljuk-e e szükségességet még azzal is, hogy Magyarország területének 25- és Erdélynek 45⁰/_o-a fát termel, s hogy faárúink és erdőterményeink évenkénti értéke kerek számban 30—40 millió forint körül forog?

Lehetne-e valaki, a ki a megemlítésen kívül bővebb bizonyítgatását kívánná annak, hogy a faárak jegyzése, koronkénti és hiteles ismertetése mind az eladónak, mind a fogyasztó közönségnek, mind pedig a kereskedelemnek érdekében áll, s haszna mindenikre háramlik?

Ha érdeklik az ország közönségét a tojás, a csirke, a káposzta és a rucza párjának árai, bizonyára és még közelebbről érdekelheti, hogy mi ára van a fának, melynek tűzénél amazokat megsüti.

Városaink mindenikében vannak piaczi vagy vásárbiztosok, s ezeknek hivatalos teendőik végzése alkalmával nem nagy fáradságukban kerül a faárakat is megtudni, s azon jegyzékbe, melyben a borsó, paszuly és hagyma árát felveszik, szintén befoglalni.

Vegye kezébe akárki az ujságokat s azok közgazdasági rovatában keresse fel a vásári tudósításokat, mindenről kap ott elegendő tájékozást, csak egyről nem és ez a fa, melylyel épít, melylyel főz, melyből butorait s házi és gazdasági eszközeinek nagyobb részét készítetteti, melyben boldogságának álmait is aluszsza, s melyért a külföld aranyát küldi az országba. — És ha itt-ott valamelyik vásári jegyzékben meg is találja valaki, hogy egy öl fának mi az ára, ez oly könnyedén van odavetve, hogy abból ki nem érti még magát, mert az egy öl, lehet 3, 4, 5 vagy 6 láb hosszú hasábokból is, s lehet még az értékében egymástól nagyon különböző cser-, fenyő- vagy nyárfa; — és ha még azt is megtalálná, hogy egy szál deszkának ára mennyi, ez ugyan már nem reménylett dolog lenne, azonban még ekkor sem tudja azt, hogy ama deszka mily széles, mily hosszú, mily vastag és mely fanemből való; hogy pedig egy ily vásári jegyzékben csak hírét is vehetné valaki annak, hogy egy köbláb épületi fának mi az ára, ez a lehetetlenségek netovábbja; mintha bizony a fát csakis öllel mérnék. Forduljunk azonban másfelé, s bámuljuk ama szakavatott részletességet, melylyel nem egy vásári közleményben találkozunk, országra szólóan hirdetve, hogy mi az ára a sovány libának, a kövér ludnak, a félig hizott kappannak, meg a deres pulykának.

De kérdem, csodálkozhatunk-e ezen, midőn még hazai kereskedésünk őrei, a kereskedelmi és iparkamarák sem járnak el a faárak nyilvántartása körül úgy, a mint az kötelességükben áll, s a mint a dolog természete kívánja. Több kamara nem tud más faárakat kimutatni, mint azon tűzifa árakat, melyeket a cs. és k. hadügyministerium számára gyűjt; pedig azok megszerzése alkalmával nem nagy fáradságban kerülne az épületi, mű- és szerszámfa árakat is megtudni. Ha egy külföldi erdész, vagy eddig nálunk még nem ismeretes fakereskedő egy ilyen kamarához belépve, a folyó és megelőző év összes faárainak

koronkénti állását akarná megtudni, nem kaphatna más árkimutatást, mint a tűzifaárakat, és ekkor ugyancsak elszégyenelhetnők magunkat, ha a tett átnézés után teljes joggal és talán szánalommal is kérdezné tőlünk, hát Magyarországon a fát csak tűzre használják, vagy általában véve csupán tűzifa árakért értékesítik?

Azonban itt is kérдем, hogy lehet-e még ezen is olyan csodálkozni, ha eszünkbe jut, hogy az ország külkereskedését képviselő consulatusoktól is láthatunk oly tudósításokat, melyekben a faárúk és erdőtermények évi forgalmáról tanuskodó adatok ennyiből állanak: „Fiuméből fát hozott 3 osztrák és 3 olasz hajó“. Tessék már most ebből ki-arithmetikálni, hogy mennyi volt az a fa, mily választékokból (Sortiment) állott, s mily áron kelt el.

De ne menjünk ki az országból, hanem említsünk belföldi példát a par excellence kereskedelmi városnak nevezett Pestről, s mondjuk el, hogy a pestvárosi terményárakról hivatalos uton, és pedig országosan közre adott kimutatásban is az ánizs és köménymag pontosan jegyzett árát megtaláljuk, míg a faárakról egy árva vonást sem fedezhetünk fel; pedig lám Pest városa számos hivatalát és kórodáit látja el fával, s épített is, mindezekon felül pedig még faraktári helyiségeket is ád bérbe, szóval bizonyosan bajlódik legalább annyit a fával, mint a köménymaggal, s még is az előbbinek áráról nem ad tudósítást a közönségnek.

Azok után miket eddig elmondottunk, Magyarország fake-reskedésének érdekében valamennyi t. városi közönséghez s ezek mellett a t. kereskedelmi és iparkamarákhoz is azon tiszteletteljes és hazafiui kérelemmel fordulunk, hogy az erdei terményeknek kebelökben és vidékükön fennálló árait, s a hol csak tehetik az eladott termények mennyiségét is, illető közegeik útján jegyeztetni, és az ekként felvett árakat legalább havonként egyszer nyilvánosságra juttatni sziveskedjenek.

Részünkről az ügy érdekében ezen tudósításoknak örömmel nyitjuk meg az „Erdészeti Lapok“ terét, s kérjük, hogy azokat akár a szerkesztőséghez, akár az Országos Erdészeti-egyesület titkári hivatalához Budára koronként beküldeni ne terheltessenek.

Hasonlóan kérjük és pedig saját érdekeikben az erdőbirtokosokat, — továbbá a fakereskedőket, az ország minden részében levő szaktársainkat, azon vidéki t. levelezőket, kik az ujságokban a vásári árakat közlik, és erdészetünk valamennyi ügybarátait, hogy a náluk előforduló erdőtermények árait most és valahányszor azok változnak, velünk közölni sziveskedjenek. Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztősége az e téren felmerülő levelezési költségeket a közhaszon érdekében szívesen viseli, a hazafiságból szolgáló ügybarátok fáradságát pedig jutalmazza meg azon tudat, hogy a közjó érdekében az erdészet terén is teljesíték polgári kötelességeiket s itt is méltóvá teszik magukat honfitársaik tiszteletére.

Az erdőtermények árjegyzékének mily alakban való szerkesztése végett a következő mintázatot közöljük:

Erdőtermények árjegyzéke

a ..... piacon.

Áru	Hasáb vagy dorong hosszalábakban	Hasáb vagy dorongfa h. vagy d. jelöléssel	Kemény		Lágy			Faszén		Megjegyzés.		
			cser	bikk, gyertyán, kőris	tölgy, szil, hárs	nyár	fenyő	nyír és éger	fűz		kemény	lágy
			krajczárookban								krajczárookban	
Tűzifa												

Áru	Hosszu	Széles	Vastag	Lucz-fenyő		Jegenyefenyő		Veres-fenyő		Tölgy		Bikk		Megjegyzés.	
				1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db		
	láb	hüvelyk	á r a												
			kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		frt
Deszka															
Padló															
Gerenda															
Lécz															
Áru	Hosszu	Vastag		Luczfenyő	Jegenyefenyő	Veresfenyő	Tölgy	Bikk	Kóris	Gyertyán	Juhar	Megjegyzés.			
		alsó	felső												
	láb	hüvelyk	ára krajczárookban												
			végén												
Épület-, mű- és szerszámfa															
Egy kőbláb															
Egy szál															

Áru	Egy darab						Tölgy		Fenyő		Bikk		Megjegyzés.
	hossza	szélessége	vastagsága	hüvelyk		frt	kr	frt	kr	frt	kr		
				á r a									
Hordó danga	100 darab												
	1000 darab												
Zsindely						Vasuti ászokfa						Megjegyzés.	
Egy darab	Fenyő-fából	Tölgy-fából	Bikk-fából	1000 darab ára		Hossza	Szélessége		Magassága	Tölgy	Bikk		
				alsó	felső		egy darab ára						
hossza	szélessége	1000 darab ára		hüvelyk	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
Cser-kéreg						Gubacs		Háncs		Hamu-zsir			
A tekercs hossz- sága hüvelykek- ben	Luczfenyő				Tölgy				Egy mázsa ára		egy köteg súlya fontokban		
	egy öl		egy mázsa ára		egy öl		egy mázsa ára		hárs	fűz	1 mázsa		
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr			nyers	liegített	kr

M a g v a k										Megjegyzés.				
Lucz-fenyő		Jegenye-fenyő		Fekete-fenyő		Erdei-fenyő		Tölgy			Bikk		Cser	
1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa		1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa
á r a k r a j c z á r o k b a n														

Ez árszabályt illetőleg ideirjuk még, hogy az eladott áruk mennyiségét, valamint amaz eseteket is, midőn a tűzifa, selejtes, usztatott minőségű vagy kereszttrakásolt, midőn az épületfa ára megácsolt vagy kéreggel mért állapotban van értve, midőn egyik vagy másik ártétel első-, másod- vagy harmadminőségű árucizkire vonatkozik, mindannyiszor az árkimutatás „Megjegyzés“ rovatában lehet és kell is felemlíteni. Önként értetvén még, hogy az esetleg újra irandó árjegyzékből mindaz mi az illető helyen kereskedés tárgyát nem képezi kihagyandó, míg a netalán meg nem jelölt felveendő.

Megemlitjük továbbá azt is, hogy azon ügybarátaink számára, kik kívánják, ily nyomtatott mintázatokkal szivesen és minden díj nélkül szolgálunk.

Nem mulaszthatjuk el még, hogy a t. földművelési ministeriumot is, mint közigazdasági ügyeink elsőrendű képviselőjét szintén tiszteletteljesen meg ne kérjük, miszerint lehető legelőbb intézkedni méltóztatnék az iránt, hogy a fát tulságosan terhelő vasuti szállítási díj a kőszénre nézve fennálló vasuti szállítási díjjal a mindkettőben levő haszonérték arányához képest szabassék meg. Kérjük továbbá, hogy utasítsanak azon consulatesok is, melyek ügyviteli kerületébe a magyar birodalom-

ból erdőtermények szállíttatnak, miszerint azok árának jegyzékét, a fakesletli viszonyokra s az odaszállítási költségekre vonatkozó jelentéseiket, a célból is, hogy azok a t. ministerium által a hivataloslap és a szakközlönyök útján nyilvánosságra hozathassanak, évnegyedenként legalább egyszer, és ha a viszonyok lényegesen változnának többször is, közvetlenül a m. k. ministeriumhoz megküldjék.

Ez az egész munka az illetőknek csekély fáradságot csinál, míg ellenben a fát-eladó és vásárló közönségnek hiteles és becses tájékozásul szolgál arra, hogy terményeivel vagy árucikkeivel melyik külföldi piac- vagy kikötő felé fordulhat legjobb kilátással.

Nyílt levelünket azon óhajtásunk kifejezésével zárjuk be: vajha többé szükség nem lenne, előadott kéréseink ismétlésére!

Budán, augusztus-hóban 1871.

Bedő Albert,

az „Erdészeti Lapok“ szerkesztője.

1851

1866

Nyilt levél

hazai

fakereskedésünk érdekében.

A magyar földbirtok egyik elsőrendü jövedelmi ágát az erdők képezik.

Erdőgazdaságunk belterjesebb fejlődésének újabban tapasztalható jelei, s azon feladat, melyre Magyarország erdőipara úgy a bel- mint a külföldi fapiaczokon, nevezetesen Europa déli részén, Éjszak-Némethonban s ezeken kívül keleten is hivatva van, hathatós intéssel figyelmeztetnek minket arra, hogy ne csak a lehető legjobb minőségű és legkeresettebb fa termelésére gondoljunk, hanem arra is, hogy fakereskedésünk tényleges viszonyait egymással minél jobban megismertessük.

A kereskedési forgalomba jövő faárak termelésének és szállításának az anyag természete által, illetőleg nehéz súlyánál fogva, megkívánt lehető jutányos eszközlése egyik alapfeltételét képezi fakereskedésünk kedvezőbb fejlődhetésének. Az e téren felmerülő nehézségek elhárítására a fának mind eladója, mind vevője, vagy együttesen vagy külön, de minden esetben közreműködnek; szakembereink pedig a gondjaikra bizott erdőket az előbb érintett két főirányban, különösen a közelebbi pár évtized alatt, behatóan tanulmányozzák s a helyi érdekek által kívánt teendőket nem mulasztván el, különálló és egy-

mástól független munkásságuk által is az általános feladat közös megoldására törekednek.

A mi pedig a fának az erdők kerületén kívül való szállítását illeti, az e tekintetben felmerülő és az egész országra kihatóan mielőbb megoldandó főbb kívánságnak röviden abban adhatunk kifejezést, hogy a faanyagok vasuti szállítási díjának tetemes alábbszállítása szükséges.

Az olcsó termelés és könnyű elszállítás igényein kívül azonban van még egy másik igen természetes és nem kevésbé nélkülözhetlen kellék arra, hogy úgy a termelésre, mint a szállításra szükséges tőkebefektetés az illetők részéről a létező faértékesítési viszonyok által kiszabott határig terjedhessen, s hogy ennek szemeltartása mellett a birtokos azon jövedelmet nyerhesse, melyet számára az általános kereskedelmi tényezők adhatnak.

E kellék a bel- és külföldön fennálló faárak ismerete.

Ki csak azon helyi faárakat ismeri, melyek saját tűzhegye körül állanak, soha sem lesz képes fáját oly áron eladni, milyent számára azon fapiaczkok ára adna, melyek pontjáig az eladandó fatömeg az elszállítás árát elviselheti.

Ha valami e világon az enyém és tiéd között forog, az valójában a kereskedelem, s kissé közelebről fontolgatva, senki sem kívánhatja, hogy a tőlem vásárló kereskedő nekem igazán megmondja azon értékesítési árt, melylyel fámát az általa kiszemelt piacon eladhatja. Mulhatlanul szükséges tehát, hogy teljesen ismerjem mindazon piaczkok hiteles faárait, melyeken a nálam termelt faáru értékesíthető, hogy így az eladásnál egészen tájékozva lehessen és természetszerű árakat kívánhassak.

Ha ismerőseink körében, vagy akármely nevezetesebb hazai város piacznál hiteles faárak után tudakozódunk, hamar kell azon meggyőződésre jutnunk, hogy ilyeneket nem nagy számmal lehet kitudni, s ezeket is legtöbbször csak azon esetben nyerjük, ha személyes ismeretségünk által férhetünk a forráshoz.

Fakereskedésünk legértékesebb részét az épület-, mű- és szerszámfa képezi, miután a fa ily alakba öntve képes a szállítással járó terheket leginkább elviselni.

Igy például míg egy köbláb fenyőfa tövön 10—15 krral adható el, addig ugyanezen fa egy-köblábja deszkává feldolgozva már 30—40 kron értékesíthető.

De kérдем erdőbirtokosainkat, hogy ha egyik vagy másik fapiaczon valamikor tudomást akartak szerezni ezen fák áráról, hány esetben juthattak adatokhoz és épen megbízhatókhoz? — bizony tíz eset közül alig egyszer. A külföldi, vagy az ezekkel közvetlen összeköttetésben álló piacok faárait pedig eladóink vagy épen nem ismerik, vagy csupán csak gyanítják.

Alkalmunk volt hazánk főbb fapiaczain megfordulni, s tapasztalatból kell bevallanunk, hogy kivéve azon pár helyet, hol a fakereskedés kulcsát az árat nyíltan közlő kincstár tartja kezében, sokszor sehogysen, némelykor pedig csak nagy nehezen, s nem egyszer feltételes combinatív számítások segélyével szerezhettünk tájékozást az épületi és szerszámfa-árakról.

Hogy a kereskedelmi áruk s így a fának értékesítése is, minden fokozaton illetőleg kézen át, a fennálló tényleges értékviszonyokhoz képest történjék, ezt nemcsak az illetők magánérdeke, de a kereskedelem hitelesebb állása, helyes irányu fejlődése s ebben a közügy érdeke kívánja.

Ki felelhetne pedig nekünk azzal, hogy nálunk úgy a birtokosok, mint a vevők és a kereskedelmi ügyek szolgálatában álló hivatali közegek részéről teljesítenék, azon az ügy és ennek értékéhez mérve igenis csekélynek mondható teendő, melynek követése mellett, fakereskedésünk állapotáról koronként és hazánk minden részéből, a nélkül, hogy az egyesek erejét súlyosan terhelő költséges utántudakozódásokat tennénk, tudomást nyerhetnénk.

Mi azt mondjuk: senki!

És a külföldi fapiaczok? Ezekről évek végével kapunk valami tudósítást, midőn már régen túlélte magát az, a mit abban elmondanak.

A fakereskedés tényleges állapotának ismerete Magyarországon az eladó és fogyasztó közönség legnagyobb része előtt ez idő szerint terra incognita, vagy legalább is véka alá rejtett gyertya!

Avagy mit jelenthetne egyebet az, hogy 30—40000 frtra becsült és 1—2°/_o felülfizetéssel megvett erdőállományokat, az első vásárló, a nélkül, hogy egy kis erdei szemlénél és a szerződés megiratásánál egyebet is tenne, 60—80000 frtért ad el, hogy még e második vásárló is ugyanez erdő után 2—3 havi üzér fáradság mellett a 20—30000 frt nyereséget mosolyogva dugja zsebre, s a tényleges kihasználát után nyerhető valódi jövedelmet még ő is egy harmadik vállalkozónak engedi át. És végül, hogy olyan erdőkét, melyeknek holdja 100—200 frtot ér, a birtokos, ama hitben, hogy igen jó vásárt csinál, 10—15 frtért veszteget el.

Ha a fa- és erdőterményárak országos megismertetésének útjában oly akadályok állának, melyek legyőzésére rendkívüli költség és munka kellene, akkor még tudnók érteni, hogy illető körökben eddig miért nem tették meg az e részben szükséges lépéseket. Ily akadályok azonban nincsenek s az egészet inkább csak annak tulajdonítjuk, hogy azon közigazgatási tisztviselők, kiknek feladatához tartoznék a faárak jegyeztetése, nyilvántartása és nyilvánosságra hozatala, ezt általában véve sokkal jelentéktelenebbnek hívék, hogysen arra a megérdemlett behatóbb figyelmet fordítsák. Másfelől pedig az is, hogy különösen a tömegesebb mennyiségű erdőtermények eladóinak és vevőinek száma, aránylag más kereskedési tárgyakéhoz csekély, miután a fát inkább a nagyobb földbirtokos termeli, s bár e termény minden háztartás-

nak lényeges fogyasztási cikke is, mégis az őstermelőtől ritkábban jut közvetlenül a fogyasztó kezébe.

Ákárminthogy egyébiránt a dolog, általánosan beismert tény az, hogy elmúltak az idők, melyekben saját zsirunkban úgy is jól megélhetünk, ha szomszédunk termelésével, terményei minőségével és a birtokunkra vonatkozó értékesítési viszonyokkal mit se törődtünk; eljött pedig azon kor, melyben bárminő térre terjedő tevékenységünk iránytűjét, úgy magunk mint a társadalom irányában, a reánk és céljainkra kiható összes tényleges viszonyoknak minél részletesebb ismerete vezetheti.

Erdészeti körünkben, erdőgazdasági érdekeink kellő megőrizhetése és emelése szempontjából egyik sürgős és késedelmezés nélkül teljesítendő feladatnak találjuk, hogy hazánk valamennyi fapiaczának árai pontosan jegyeztessenek, s az erre hivatott közegek által időnként nyilvánosságra hozassanak. Indokoljuk-e e szükségességet még azzal is, hogy Magyarország területének 25- és Erdélynek 45⁰/_o-a fát termel, s hogy faárúink és erdőterményeink évenkénti értéke kerekszámban 30—40 millió forint körül forog?

Lehetne-e valaki, a ki a megemlítésen kívül bővebb bizonyítgatását kívánná annak, hogy a faárak jegyzése, koronkénti és hiteles ismertetése mind az eladónak, mind a fogyasztó közönségnek, mind pedig a kereskedelemnek érdekében áll, s haszna mindenikre háramlik?

Ha érdeklik az ország közönségét a tojás, a csirke, a káposzta és a rucza párjának árai, bizonyára és még közelebről érdekelheti, hogy mi ára van a fának, melynek tűzénél amazokat megsüti.

Városaink mindenikében vannak piaci vagy vásárbiztosok, s ezeknek hivatalos teendőik végzése alkalmával nem nagy fáradságukban kerül a faárakat is megtudni, s azon jegyzékbe, melyben a borsó, paszuly és hagyma árát felveszik, szintén befoglalni.

Vegye kezébe akárki az ujságokat s azok közgazdasági rovatában keresse fel a vásári tudósításokat, mindenről kap ott elegendő tájékozást, csak egyről nem és ez a fa, melylyel épít, melylyel főz, melyből butorait s házi és gazdasági eszközeinek nagyobb részét készítetteti, melyben boldogságának álmait is aluszsza, s melyért a külföld aranyát küldi az országba. — És ha itt-ott valamelyik vásári jegyzékben meg is találja valaki, hogy egy öl fának mi az ára, ez oly könnyedén van odavetve, hogy abból ki nem érti még magát, mert az egy öl, lehet 3, 4, 5 vagy 6 láb hosszú hasábokból is, s lehet még az értékében egymástól nagyon különböző cser-, fenyő- vagy nyárfa; — és ha még azt is megtalálná, hogy egy szál deszkának ára mennyi, ez ugyan már nem reménylett dolog lenne, azonban még ekkor sem tudja azt, hogy ama deszka mily széles, mily hosszú, mily vastag és mely fanemből való; hogy pedig egy ily vásári jegyzékben csak hirét is vehetné valaki annak, hogy egy köbláb épületi fának mi az ára, ez a lehetetlenségek netovábbja; mintha bizony a fát csakis öllel mérnék. Forduljunk azonban másfelé, s bámuljuk ama szakavatott részletességet, melylyel nem egy vásári közleményben találkozunk, országra szólóan hirdelve, hogy mi az ára a sovány libának, a kövér ludnak, a félig hizott kappannak, meg a derés pulykának.

De kérdem, csodálkozhatunk-e ezen, midőn még hazai kereskedésünk örei, a kereskedelmi és iparkamarák sem járnak el a faárak nyilvántartása körül ugy, a mint az kötelességükben áll, s a mint a dolog természete kívánja. Több kamara nem tud más faárakat kimutatni, mint azon tűzifa árakat, melyeket a cs. és k. hadügyministerium számára gyűjt; pedig azok megszerzése alkalmával nem nagy fáradságban kerülne az épületi, mű- és szerszámfa árakat is megtudni. Ha egy külföldi erdész, vagy eddig nálunk még nem ismeretes fakereskedő egy ilyen kamarához belépve, a folyó és megelőző év összes faárainak

koronkenti állását akarná megtudni, nem kaphatna más árkimutatást, mint a tűzifaárakat, és ekkor ugyancsak elszégyenelhetnők magunkat, ha a tett átnézés után teljes joggal és talán szánalommal is kérdezné tőlünk, hát Magyarországon a fát csak tűzre használják, vagy általában véve csupán tűzifa árakért értékesítik?

Azonban itt is kérдем, hogy lehet-e még ezen is olyan csodálkozni, ha eszünkbe jut, hogy az ország külkereskedését képviselő consulatusoktól is láthatunk oly tudósításokat, melyekben a faáruk és erdőtermények évi forgalmáról tanuskodó adatok ennyiből állanak: „Fiuméből fát hozott 3 osztrák és 3 olasz hajó“. Tessék már most ebből ki-arithmetikálni, hogy mennyi volt az a fa, mily választékokból (Sortiment) állott, s mily áron kelt el.

De ne menjünk ki az országból, hanem említsünk belföldi példát a par excellence kereskedelmi városnak nevezett Pestről, s mondjuk el, hogy a pestvárosi terményárakról hivatalos uton, és pedig országosan közre adott kimutatásban is az ánizs és köménymag pontosan jegyzett árát megtaláljuk, míg a faárakról egy árva vonást sem fedezhetünk fel; pedig lám Pest városa számos hivatalát és kórodáit látja el fával, s épített is, mindezekben felül pedig még faraktári helyiségeket is ad bérbe, szóval bizonyosan bajlódik legalább annyit a fával, mint a köménymaggal, s még is az előbbinek áráról nem ad tudósítást a közönségnek.

Azok után miket eddig elmondottunk, Magyarország fake-reskedésének érdekében valamennyi t. városi közönséghez s ezek mellett a t. kereskedelmi és iparkamarákhoz is azon tiszteletteljes és hazafiui kérelemmel fordulunk, hogy az erdei terményeknek kebelökben és vidékükön fennálló árait, s a hol csak tehetik az eladott termények mennyiségét is, illető közegeik útján jegyeztetni, és az ekként felvett árakat legalább havonként egyszer nyilvánosságra juttatni sziveskedjenek.

Részünkről az ügy érdekében ezen tudósításoknak örömmel nyitjuk meg az „Erdészeti Lapok“ terét, s kérjük, hogy azokat akár a szerkesztőséghez, akár az Országos Erdészeti-egyesület titkári hivatalához Budára koronként beküldeni ne terheltessenek.

Hasonlóan kérjük és pedig saját érdekeikben az erdőbirtokosokat, — továbbá a fakereskedőket, az ország minden részében levő szaktársainkat, azon vidéki t. levelezőket, kik az ujságokban a vásári árakat közlik, és erdészetünk valamennyi ügybarátait, hogy a náluk előforduló erdőtermények árait most és valahányszor azok változnak, velünk közölni sziveskedjenek. Az „Erdészeti Lapok“ szerkesztősége az e téren felmerülő levelezési költségeket a közhaszon érdekében szívesen viseli, a hazafiságból szolgáló ügybarátok fáradtságát pedig jutalmazza meg azon tudat, hogy a közjó érdekében az erdészet terén is teljesíték polgári kötelességeiket s itt is méltóvá teszik magukat honfitársaik tiszteletére.

Az erdőtermények árjegyzékének mily alakban való szerkesztése végett a következő mintázatot közöljük:

Erdőtermények árjegyzéke

a ..... piacon.

Áru	Hasáb vagy dorong hossza lábokban	Hasáb vagy dorongfa h. vagy d. jelöléssel	Kemény			Lágy			Faszén		Megjegyzés.	
			cser	hék, gyertyán, kőris	tölgy, szil, hárs	nyár	fenyő	nyír és éger	fűz	kemény		lágy
										egy ölnök ára		
			krajczárookban							krajczárookban		
Tüzifa												

Áru	láb	hüvelyk	Lucz-fenyő		Jegenyefenyő		Veres-fenyő		Tölgy		Bikk		Megjegyzés.		
			1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db	1 db	100 db			
			á r a												
			kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt		kr	frt
Deszka															
Padló															
Gerenda															
Lécz															
Áru	láb	hüvelyk	Vastag		Luczfenyő	Jegenyefenyő	Veresfenyő	Tölgy	Bikk	Kóris	Gyertyán	Juhar	Megjegyzés.		
			alsó	felső											
			végén												
			ára krajczárookban												
Épület-, mű- és szerszámfa															
Egy kőbláb															
Egy szál															

Áru	Egy darab						Tölgy	Fenyő	Bikk	Megjegyzés.				
	hossza	szelessége	vastagsága	hüvelyk							á r a			
				frt	kr	frt	kr	frt	kr					
Hordó donga	100 darab													
	1000 darab													
Zsindely						Vasuti ászokfa								
Egy darab	Fenyő-fából	Tölgy-fából	Bikk-fából	1000 darab ára			Hossza	Szélessége		Magassága	Tölgy	Bikk	Megjegyzés.	
				alsó	felső	lapján		egy darab ára						
hossza	szelessége	hüvelyk	frt	kr	frt		kr	frt	kr	frt	kr	frt		kr
							láb	hüvelyk						
Cser-kéreg						Gubacs		Háncs		Hamu-zsir				
A tekercs hossz- sága hüvelykek- ben	Luczfenyő				Tölgy				Egy mázsa ára		egy köteg súlya fontokban		1 mázsa	
	egy öl		egy mázsa ára		egy öl		egy mázsa ára		ára		hárs	fűz	nyers	liégötött
	frt	kr	súlya mázsa- száka-an	frt	kr	frt	kr	súlya mázsa- száka-an	frt	kr	frt	kr	kr	kr

M a g v a k										Megjegyzés.				
Lucz-fenyő		Jegenye-fenyő		Fekete-fenyő		Erdei-fenyő		Tölgy			Bikk		Cser	
1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa		1 fnt	1 má- zsa	1 fnt	1 má- zsa
á r a k r a j c z á r o k b a n														

Ez árszabályt illetőleg ideirjuk még, hogy az eladott áruk mennyiségét, valamint amaz eseteket is, midőn a tűzifa, selejtes, usztatott minőségű vagy keresztrakásolt, midőn az épületfa ára megácsolt vagy kéreggel mért állapotban van értve, midőn egyik vagy másik ártétel első-, másod- vagy harmadminőségű árucikkre vonatkozik, mindannyiszor az árkimutatás „Megjegyzés“ rovatában lehet és kell is felemlíteni. Önként értetvén még, hogy az esetleg újra irandó árjegyzékből mindaz mi az illető helyen kereskedés tárgyát nem képezi kihagyandó, míg a netalán meg nem jelölt felveendő.

Megemlítjük továbbá azt is, hogy azon ügybarátaink számára, kik kívánják, ily nyomtatott mintázatokkal szivesen és minden díj nélkül szolgálunk.

Nem mulaszthatjuk el még, hogy a t. földművelési miniszteriumot is, mint közigazdasági ügyeink elsőrendű képviselőjét szintén tiszteletteljesen meg ne kérjük, miszerint lehető legelőbb intézkedni méltóztatnék az iránt, hogy a fát tulságosan terhelő vasuti szállítási díj a kőszénre nézve fennálló vasuti szállítási díjjal a mindkettőben levő haszonérték arányához képest szabassék meg. Kérjük továbbá, hogy utasítsanak azon consulatusok is, melyek ügyviteli kerületébe a magyar birodalom-

ből erdőtermények szállíttatnak, miszerint azok árának jegyzékét, a fakeresleti viszonyokra s az odaszállítási költségekre vonatkozó jelentéseiket, a czélből is, hogy azok a t. ministerium által a hivataloslap és a szakközlönyök útján nyilvánosságra hozathassanak, évnegyedenként legalább egyszer, és ha a viszonyok lényegesen változnának többször is, közvetlenül a m. k. ministeriumhoz megküldjék.

Ez az egész munka az illetőknek csekély fáradságot csinál, míg ellenben a fát-eladó és vásárló közönségnek hiteles és becses tájékozással szolgál arra, hogy terményeivel vagy árucikkeivel melyik külföldi piac- vagy kikötő felé fordulhat legjobb kilátással.

Nyílt levelünket azon óhajításunk kifejezésével zárjuk be: vajha többé szükség nem lenne, előadott kéréseink ismétlésére!
Budán, augusztus-hóban 1871.

Bedő Albert,

az „Erdészeti Lapok“ szerkesztője.

1851

1866

